Prædiken til 2. juledag, søndag den 26. december 2021,
Matthæus 10,32-42
Af Søren Kristoffersen

Salmer: 125 Mit hjerte altid vanker, 308 Helligånd, vor sorg du slukke, 312 Sandheds tolk og taler, 124 Alle ting er underfulde, 588 Herre, gør mit liv til bøn og 122 Den yndigste rose er funden

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus:
Jesus sagde: »Enhver, som kendes ved mig over for mennesker, vil jeg også kendes ved over for min fader, som er i himlene. Men den, der fornægter mig over for mennesker, vil jeg også fornægte over for min fader, som er i himlene. Tro ikke, at jeg er kommet for at bringe fred på jorden. Jeg er ikke kommet for at bringe fred, men sværd. Jeg er kommet for at sætte splid mellem en mand og hans far, en datter og hendes mor, en svigerdatter og hendes svigermor, og en mand får sine husfolk til fjender. Den, der elsker far eller mor mere end mig, er mig ikke værd, og den, der elsker søn eller datter mere end mig, er mig ikke værd. Og den, der ikke tager sit kors op og følger mig, er mig ikke værd. Den, der har reddet sit liv, skal miste det, og den, der har mistet sit liv på grund af mig, skal redde det. Den, der tager imod jer, tager imod mig,

og den, der tager imod mig, tager imod ham, som har udsendt mig. Den, der tager imod en profet, fordi det er en profet, skal få løn som en profet, og den, der tager imod en retfærdig, fordi det er en retfærdig, skal få løn som en retfærdig. Og den, der giver en af disse små blot et bæger koldt vand at drikke, fordi det er en discipel, sandelig siger jeg jer: Han skal ikke gå glip af sin løn.« Matthæusevangeliet 10,32-42

****

Hvad kommer let, det går let, er der et kendt mundheld, der siger. Måske gælder det også julen.

Det kan dagens evangelium være med til at afklare. For hvis julens budskab kun ligger som en tynd fernis omkring os, så kan dagens tekst meget nemt slå revner i fernissen og få den sidste rest julestemning til at fordufte. Men er vi blevet berørt af julens budskab om Jesus-barnets fødsel og af juleenglens fredsbudskab, så har vi mærket dybt inde i sjælen, hvad julens budskab vil sige: Nemlig at kærligheden fra Gud har taget bolig blandt os mennesker i et menneskes skikkelse: Jesus fra Nazareth.
Og så burde den alt andet en juleagtige stemning i ordene fra Jesus i dag ikke kunne ødelægge det. Så vil Guds dybtliggende kærlighedserklæring til menneskeheden julenat fortsat leve videre i os - også ind i det nye år, der venter.

Men selvfølgelig skal vi ikke bare sidde Jesu lidt dystre budskab overhørig. Det er vitterligt en meget anderledes melding, der bliver serveret for os i dag i forhold til de to foregående dages julefejringer. Eller i hvert fald er det en helt anden måde at udtrykke tingene på. En facon, der i første omgang nok kan virke frastødende, ja ligefrem skræmmende på os. Hvordan får vi lige taget hul på sådan en tekst?

Ja, vi kan jo lægge ud med at slå fast, at dagen i dag ikke bare hedder 2. Juledag, men også *Sankt Stefans Dag*. Og Stefanus er ifølge traditionen navnet på kristendommens første martyr. Altså den første kristne (så vidt man ved), der døde for sin tro på Kristus som Guds søn i tiden der fulgte efter Jesu korsfæstelse og død. Det er derfor, at beretningen om Stefanus' stening får lov til at danne den barske optakt til det, som Jesus forkynder i dag.

Jesu tale til sine tilhørere er meget kontant og lige på. Her handler det om de troendes parathed til at satse alt på ét bræt. Ja - om at turde gå hele vejen i forhold til troens fordring. Om dette, at troen pr. definition altid er hel, aldrig halv. Og det be'r Jesus alle, der mener, at de tror på ham, forholde sig til.

Hvor dybt bunder vores tro egentlig? Det sætter dagens tekst spørgsmålstegn ved. Er vores tro en trygheds-tro? Et spørgsmål om at være skærmet ind af noget trygt og rart her midt i en kold og forvirret tidsalder? Er vores kristne tro et blot og bart spørgsmål om tradition, noget der er gået i arv fra generation til generation?

Eller er vores tro et samvittighedsspørgsmål, en moralkodeks, vi har overtaget mere eller mindre ukritisk?
Eller – udgør vores tro den luft uden hvilken, vi ikke kan ånde?
Disse spørgsmål munder ud i dette ene: Hvordan hænger vores tro i det hele taget sammen med vores liv i øvrigt?

Det må både være et legitimt og relevant spørgsmål at stille sig selv, og det får vi så lejlighed til ud fra dagens tekst.

Budskabet fra Jesus i dag er klart nok.
Troen på ham er ikke noget, vi bare kommer omkostningsfrit til. Hvis vi for alvor vil kende Jesus og vide, hvad kristendommen indebærer, så må vi overtage det hele som vores eget. Vi kan ikke sortere i kristendommen, som var det en bolsjedåse, hvor vi kan nøjes med at spise de bolsjer, vi kan lide og så lade de andre ligge.
Kristendom indbefatter også smagen af bitre bolsjer. Guds søn er sendt til jorden af Gud for at råbe vagt i gevær. For at få os til at se det, vi ikke bryder os om at se. Han vil vække os af vores tornerosesøvn, den søvn som vi har været lullet ind i igennem et langt livs indlærte rutiner, vaner og et indgroet syn på os selv og vores omverden.
Vi skal med andre ord udfordres til at se på os selv og verden med andre øjne. Vi skal vækkes til afgørelse om, hvad vi vil med vores liv.
På den ene side om vi vil fortsætte af den slagne vej, den vej vi kender godt i forvejen. Og det vil i realiteten sige ”at hytte vort eget skind”. En vej der fører os bort fra Gud.

Eller på den anden side at turde betræde nye veje, turde lægge vores vej ad andre, ukendte stier i forsøget på at følge Jesus efter i det, han står som repræsentant for: Budskabet om næstekærlighed.

Det er den afgørende prøvesten for vores tro. Hvor langt er vi rede til at gå? Hvor meget vil vi give afkald på for at efterkomme Jesu fordring: *Du skal elske din næste som dig selv!* Det bliver tydeligt, at Jesus her holder et spejl op for vores ansigt og siger: Kig på dig selv! Et helt særligt spejl som også evner at vise, hvad der gemmer sig under overfladen. Vi kan ikke løbe nogen steder. Vi er nødt at blive konfronteret med os selv på godt og ondt. Uden filter! Det er det, som gør sætningen fra Jesus så svær at tage ind i dag: ”Den der ikke tager sit kors op og følger mig, er mig ikke værd.” Den slår hårdt!

Jesus kender os. Han ved, hvad vi finder, når vi åbner døren ind til vort eget indre. Og sagen er den, at vi ikke kender sandheden om os selv. Men her vil Jesus gerne agere fødselshjælper, den som aktiverer ”slip -dig-selv-knappen”, selv om han ved, at det bliver en smertefuld proces, der venter den enkelte. For vi ved jo ikke, hvor vi ender eller hvad vi ender med at finde. Og det er det, der gør bare tanken om sandheden skræmmende. Derfor foretrækker mange af os at leve i lykkelig uvidenhed. Og bedøve os selv med et overfladeliv, der fokuserer mere på, hvordan tingene tager sig ud end på, hvordan det egentlig forholder sig med vort forhold til Gud og vore medmennesker.
En blindgyde, der leder os bort fra Gud.

At kende Gud er på en måde det samme som at lære sig selv at kende. Ikke fordi vi er guder, men fordi Gud har draget konsekvensen af, at vi fra tidernes morgen har spist af Kundskabens Træ. Mennesket har én gang for alle ladet sig friste til at spise af *frugten til kundskab om godt og ondt*.
Og derfor er det også den ret, vi får serveret: Livets skole på godt og ondt. Og den skole holder aldrig hverken ferie- eller coronalukket. Her sidder vi alle bænket ved hver vores skolepult dag ud og dag ind…og der er ingen befriende klokke i skolegården, der kalder ud til frikvarter

Det er den fulde version af troen, at den ikke bare kræver et stykke af os, men vil have det hele: Krop og sjæl og ånd. Det alt sammen!
Gud ligger inde med ophavsretten til vores liv, og han har eneret på at kunne kalde sig Gud, Skaberen. Som sådan er han den, der sætter dagsordenen. Han alene véd, hvad der tjener os bedst i sidste ende. Og vi er naive, hvis vi giver os til at diskutere rimeligheden i det. Det ville svare til små børn, der stillede spørgsmål ved rimeligheden i, at deres forældre havde myndigheden over dem. Det kan forældre selvfølgelig smile ad et vist stykke. Men kun et vist stykke. For når det virkelig er alvor, må der ikke herske nogen tvivl om myndighedens rette placering.
Og det er sådan set den erkendelse, Jesu prøver at slå til lyd for i dag. At vi mennesker gør os helt klart, hvor vi står i forhold til Vorherre. I modtagerens rolle. I barnets position.

Jesus advarer os mod at tro, at Gud bare er en pyntegenstand, som vi kan tage frem ved særlige lejligheder efter behag, Til jul, påske, konfirmation og bryllup, men i øvrigt skammer os ved ham og helst ikke vil have noget med ham at gøre. Og han advarer os mod at opfatte Gud som noget harmløst, som blot et sagn fra gamle dage, som ikke har noget at skulle have sagt ind i vores moderne livsførelse.

På den ene eller den anden måde må vi forholde os til det faktum, at vi ikke har skabt os selv. Og heller aldrig kommer til det, hvor meget vi end forsøger at lege guder.
Kan vi bare nå frem til den indsigt, er vejen også banet for den erkendelse, at vi er dybt afhængige af en magt, der er lig meget større end os selv. Ikke bare af Guds skabermagt og hans kærlighed til levende, men også dybt afhængige af andre menneskers kærlighed og accept. I modsat fald dør vi. Sådan forholder det sig for hvert menneske på jorden. Vi er skrøbelige og sårbare væsener, og vi er alle i en eller anden forstand udleveret til hinanden på godt og ondt. Ligesom vi er udleveret til tilværelsen på godt og ondt.

Kristus kommer i dag med en indtrængende opfordring til os om at arbejde med på det godes side imod det onde, for at vi kan finde vejen, der fører hjem til Gud. I Jesu ord, hvis vi lytter nøje, kan vi både finde opmuntring og styrke til at tage livets store opgave på os, den opgave som Jesus selv tog på sig, da han kom til verden julenat for at dele vore eksistensvilkår og lyste Guds velsignelse over os alle.
Amen